

SCHAKEN

Regels moeten er zijn

DOOR HENK VAN GOOL

Spelregels maken sport en spel mogelijk. Zonder spelregels heerst een totale anarchie. Wedstrijdleider Paul Peters belicht vandaag een paar situaties, die ik hem heb voorgelegd naar aanleiding van de schaakrubriek van vorige week en recent gespeelde wedstrijden.

Even kennismaken: Paul Peters, 45 jaar, woonachtig in Bergen. Paul startte zijn carrière als schaak-arbiter in 2001. Hij was zes jaar competitieleider van de Limburgse Schaakbond. In de loop van de jaren ontwikkelde hij zich tot Fide Arbitr. Hij mag zich vanaf 2013 Internationaal Arbitr noemen. Paul komt voornamelijk in actie tijdens de KNSB competitie (zowel jeugd als senioren) en op een groot toernooi als het Open Nederlands Jeugd-

kampioenschap. Daarnaast is hij cursusleider binnen de KNSB voor arbiters in opleiding. Een arbiter pur sang dus, die elke regeltechnische vraag nauwgezet kan beantwoorden. De schaakregels staan vermeld in de FIDE regels voor het schaakspel. Die regels kunnen echter niet elke mogelijke situatie uitputtend behandelen. Waar de spelers het zelf niet meer weten, springt de arbiter in om een oordeel te vellen. Vooral waar het gevallen betreft die zich in het grijze gebied van de twijfel bevinden. Vorige week liet ik een spelfragment zien, waarin de witspeler de onreglementaire zet 34.Dd1-g5?!! uitvoerde (zie diagram). De onregelmatigheid bleef onopgemerkt door beide spelers tot na afloop van de partij.

Had hier nog aan de uitslag geschaafd kunnen worden?

Paul: „De regels zijn op dit punt dui-

Paul Peters.

Diagram

delijk: Wanneer men de onregelmatigheid constateert pas nadat de notatieformulieren (of het uitslagbriefje) zijn ondertekend of ingeleverd, staat de uitslag vast.”

Maar wat gebeurt er als de spelers er tijdens de partij achter komen dat er een onregelmatigheid heeft plaatsgevonden?

„De stelling moet terug naar de situatie waarbij de onreglementaire zet- of stelling- gebeurt. Vanaf dan moet de speler, die de onrechtmatige zet uitvoerde, een andere zet doen. Hij of zij moet dat wel doen volgens de regels die voor het aangeraakte stuk (of stukken) gelden.

In het geval van genoemd spelfragment moet wit dus met de dame zetten, maar een andere damezet doen.

Verder wil ik opmerken dat een speler maar één keer per wedstrijd een onreglementaire zet mag doen. Een tweede keer betekent direct verlies van de partij!

Op 1 juli 2017 worden de regels overigens gewijzigd. Vanaf dan kan men alleen een onregelmatigheid herstellen, als de spelers vanaf het moment van de onregelmatigheid nog geen tien zetten gespeeld hebben. In ons voorbeeld zal de onreglementaire zet dus na zet 44 van wit vervallen.”

Een andere onduidelijke situatie betreft partij-opgave. Onlangs verkeerde een speler, per abuis, in de veronderstelling dat hij door tijdsoverschrijding verloren had. Hij gaf de partij op door de koning om te leggen en de hand uit te steken voor felicitatie van de tegenstander.

„Volgens artikel 5.1b is de partij gewonnen voor de speler wiens tegenstander verklaart dat hij de partij opgeeft. Alleen een hand uitsteken is niet noodzakelijkerwijs partij-opgave. De combinatie met het omleggen van de koning vind ik zwaarwegend en zou ik interpreteren als opgave.”

En als je de hand uitsteekt omdat je, per vergissing, denkt dat het mat is en dan toch doorspeelt?

„Ik zou zeggen doorspelen. De felicitatie is nog niet geheel aangekomen. Als je nog op tijd doorhebt dat het geen mat is, vind ik dat zwaarwegender.

Overigens vind ik het niveau van de partij belangrijk bij mijn oordeel. Met name bij de jeugd moet je de strikte uitvoering van de regels afen toe opzietten.”

SCHAKEN

Jeugdbeleid speerpunt regiobijeenkomsten

DOOR HENK VAN GOOL

De Limburgse Schaakbond tikkert aan de weg. Om de schaaksport in Limburg voor de toekomst veilig te stellen worden regiobijeenkomsten georganiseerd, waarin clubs gezamenlijk knelpunten gaan aanpakken. Eerste thema: Jeugd.

De Limburgse schaakbond erkent dat het al geruime tijd wat minder gaat met het schaken in Limburg. Tijdens de algemene ledenvergadering van september 2016 werd dan ook het idee naar voren gebracht om bijeenkomsten van schaakclubs in de regio te organiseren. De bedoeling is verenigingen ertoe te bewegen te gaan samenwerken, om de terugloop in het ledental af te stoppen en schaken breed onder de aandacht te brengen. Hiertoe werden de clubs in Limburg verdeeld over de drie regio's Noord, Midden en Zuid. Venlo, Stein en Schaesberg werden aangewezen om in hun regio een leidende rol te vervullen. De

bijeenkomsten moeten concreet en *to the point* zijn en resulteren in een plan van aanpak, waar alle betrokken verenigingen zich in kunnen vinden.

Jeugd

In principe kunnen de clubs zelf de thema's van de bijeenkomst bepalen. De Limburgse schaakbond heeft echter voorgesteld te starten met het thema Jeugd. Zoals de secretaris van de Limburgse Schaakbond, Jean van Kan, stelt: „Zonder aanwas van jeugd is er uiteindelijk voor geen enkele vereniging een toekomst.” Leden van de Limburgse Schaakbond die zich met school-

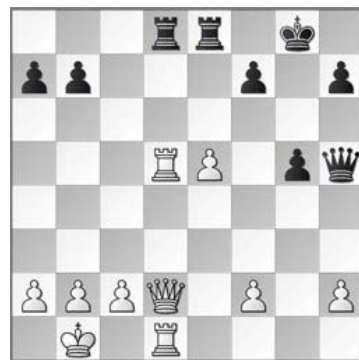

Diagram 1

schaak bezighouden, constateren dat er op scholen grote belangstelling voor de schaaksport bestaat. Zo is in november met succes een schoolschaaktoernooi in Maas-tricht georganiseerd en onlangs namen 35 kinderen deel aan een schaaktoernooi op de Talentencampus in Venlo.

Bijdragen

Van Kan coördineert alle activiteiten die in de regio's plaatsvinden. In een brief aan de verenigingen hamert hij op het belang van samenwerking en roept hij op onderlinge verschillen of gevoelens van onmacht opzij te zetten. *Ik heb geluiden gehoord van verenigingen die het niet zien zitten, omdat initiatieven in het verleden ook niet werkten, verenigingen die geen baat zien in het thema jeugd of samenwerking met andere verenigingen ter discussie stellen. Tegenhen zou ik willen zeggen: zeg niet te snel nee, denk niet dat het voor jouw vereniging toch geen zin heeft. In andere provincies blijkt het tegendeel. Daar zijn regio's waar er een ledenstop is voor de jeugd, zo groot is de belangstelling! Ik ben ervan overtuigd dat, als iedereen zijn steentje bij-*

draagt en we allemaal samenwerken, we de problemen daadwerkelijk kunnen aanpakken.

Op 17 januari vond in Klimmen de bijeenkomst voor de regio Zuid plaats. Het werd een succesvolle ontmoeting, waarin tips werden uitgewisseld en concrete afspraken werden gemaakt. De eerste stappen zijn gezet.

Succesvol jeugdbeleid leidt uiteindelijk tot mooie sportieve momenten. Zo zullen Limburgse jeugdspelers in de toekomst vaker partijen gaan winnen op een NK - zoals Alexandra Stevanovic vorig jaar tijdens het NK meisjes C haar partij met zwart van Eva van Harten won. **Zie diagram 1 25..,Txd5! 26.Dxd5,Txe5!? Een lokkertje 27.Dxb7?? Eva ziet het niet 27..,Dxd1 mat!**

Of hun groep winnen op grote toernooien zoals de twaalfjarige Siem van Dael. Hij was in de tienkamp tijdens Tatatsteel Chess 2017 in zijn poule iedereen de baas. Siem behaalde er 7,5 punten uit 9 partijen en had een voorsprong van maar liefst twee punten op de nummers twee en drie.

DENKSPORT SCHAKEN

Wetenschapper in Zweden

DOOR HENK VAN GOOL

Ze hebben hun wortels in Limburg, maar ze wonen inmiddels niet meer in de provincie. Als schaker maakten ze vroeger de Limburgse toernooien onveilig. Hoe gaat het met hen? Vandaag: Egbert Clevers.

Egbert Clevers is een 26-jarige wetenschapper, die anderhalf jaar geleden uit Limburg vertrok voor promotieonderzoek: deels in Leuven, België, en deels in Göteborg, een grote stad aan de westkust van Zweden. Als jeugdschaker veroverde hij een recordaantal aan Limburgse jeugdtitels. Hij schaakt nu in Zweden en heeft een rating van 2196.

Kun je iets vertellen over je dagelijkse werk?

„Zoals veel schakers ben ik datawetenschapper. Dit doe ik momenteel als promovendus aan de universiteit van Göteborg in Zweden. Datawetenschap kan men het best omschrijven als 'luisteren naar het verhaal dat de dataset te vertellen heeft.' Dit verhaal wordt vervolgens gereduceerd tot een conclusie, die direct inzichtelijk is.”

Klinkt naar tijdrovend werk. Kom je nog toe aan een partij schaak?

„Ik speel teamwedstrijden voor SS Manhem uit Göteborg. Ze spelen op het derde niveau 'Västra' (West-Zweden). Mijn tegenstanders hebben een rating van 2100 – 2150. Ook speel ik dit jaar af en toe een potje mee in de derde klasse van de Nederlandse competitie. In mijn vrije uren bestudeer ik schaakopenin-

Egbert Clevers.

gen. Vanwege mijn nieuwe, drukke, baan speel ik geen partijtjes meer via internet.”

Van welke clubs was je lid, toen je in Limburg woonde?

„Eerst Schaakvelden, later de Venlose SV en De Combinatie uit het Brabantse Asten.”

Heb je nog contact met schakers uit die periode?

„Door mijn deelname aan de Nederlandse competitie ontmoet ik nog kennissen.”

Verlang je nog wel eens terug naar Limburg?

„Zweden is een rustig land met weinig tekortkomingen. Ze hebben enkele gebruiken die ook goed bij de

Diagram 1

Limburgse cultuur zouden passen. (Egbert geeft als voorbeeld 'fika', een tweemaal daagse uitgebreide koffiepauze, die ervoor moet zorgen dat werknemers in Zweden een lange, stressvolle werkdag goed doorstaan). Een verschil is echter dat hier de nadruk ligt op prestige, terwijl in Limburg meer ruimte is voor frivoliteit. Ik luister daarom graag naar vrolijke Limburgse muziek van L1 radio en ook naar L1 sport met John Bannier.”

Weet je nog een anekdote uit je tijd in Limburg?

„Ik speelde graag de Russische opening. Dit lag in de jaren 90 kennelijk nog wat gevoelig. Er was een clublid, met legerkleding aan, die bloedlink werd als ik Russisch speelde.”

Diagram 2

Op welk schaakresultaat ben je trots?

„Schaken gaat me niet meer om de harde resultaten. Het spel is voor mij een spiegel voor persoonlijke ontwikkeling en een voedingsbodem voor creativiteit, zowel binnen als buiten het schaken. Op die manier is schaken *an sich* al iets om trots op te zijn.”

In **Diagram 1** een voorbeeld van de schaakkwaliteiten van Egbert.

Ulf Nyberg – Egbert Clevers gespeeld in de Zweedse competitie. 21...Phxg3! Opent een lijn naar de witte koning 22.hxg3,Pxg3 23.Ld3,Lf5 24.Lxf5,Txf5 25.Pe6,Pxf1 26.Txf1,h5 **zie Diagram 2** en zwart won beslissend materiaal.

DENKSPORT SCHAKEN

Samen een toernooi delen

DOOR HENK VAN GOOL

In Klimmen vond op zondag 5 februari de achtste editie van het SamSam jeugdtoernooi plaats. Dit toernooi, dat beurtelings door Voerendaal en Stein wordt georganiseerd, werd een groot succes.

Een toernooi hoort normaal gesproken bij één vereniging. Die tekent voor de organisatie en bepaalt de regels en de sfeer van het evenement. In Voerendaal en Stein denken ze er anders over: Deze clubs delen een jeugdtoernooi. De ene keer is DJC Stein de organisator, de andere keer neemt SV Voerendaal de touwtjes in handen. Vandaar de naam: Sam-Sam.

Vorig jaar moest het toernooi wor-

den afgelast wegens een gebrek aan inschrijvingen. De organisatie weet dat onder meer aan de speeldatum (rond sinterklaas) en verplaatste de wedstrijden naar begin februari. Het prijzengeld voor de hoogste leeftijdscategorieën werd verhoogd en er werd veel reclame voor het evenement gemaakt. Het was voor de negenkoppige organisatie nog een hele klus om scholen en verenigingen in de verre omtrek te benaderen. Uiteindelijk leidden alle inspanningen wel tot het gewenste resultaat. Bijna zestig kinderen uit binnen én buitenland vonden de weg naar Café Zalencentrum Keulen en beleefden daar een genoeglijke en spannende middag. Ze werden flink verwend met een hapje, een drankje en een tombola. Het toernooi zelf verliep „ge-

SamSam-jeugdtoernooi in Klimmen. FOTO CAMIEL PEERLINGS

Diagram 1

smeerd” aldus de organisatie. De deelnemers werden in acht leeftijdscategorieën ingedeeld en speelden negen ronden in een tijdsbestek van vier uur. Dit vergde de nodige discipline van alle aanwezigen. Het was ook een aanslag op het concentratievermogen. De jongste deelnemers hadden daar soms wat moeite mee. Ondanks de geleverde inspanning heeft iedereen zich uitstekend vermaakt.

Neemt niet weg dat er af en toe ook fel om de punten werd gestreden. Daarbij werden alternatieve wegen niet geschuwd. Zo hadden slimme spelertjes een maas in het net aan regels gevonden. Ze trachtten te profiteren van een toernooiregel om, in het geval van onregelmatig-

heden tijdens de partij, wat meer bedenktijd op de schaakklok te krijgen. Daarmee hoopten ze dat de tegenstander eerder in tijdnood kwam en wegens tijdgebrek zou verliezen.

Voor deze pogingen om op een creatieve manier aan wedstrijdpunten te komen moest de wedstrijdleiding natuurlijk een stokje steken.

Toen aan het eind van de middag de rookwolken waren opgetrokken kon er een hele lijst aan winnaars worden opgesteld. Ik beperk me tot de kampioenen in elke leeftijdscategorie.

Cat. A: Sascha Seibt **Cat. B:** Borna Mohammadi Nia **Cat. C:** Johan Starmans **Cat. D:** Eric Starmans **Cat. E:** Jannis Bolz **Cat. F:**

Midhulan Aravindan **Cat. G:** Manuel Alonso **Cat. H:** Tommy Grooten. Vorige week zondag 12 februari vond de 4e ronde van de Limburgse competitie voor clubteams plaats. Hieruit een cruciaal spelmoment uit de wedstrijd GESS 2 – Blerick 3. **Zie diagram 1:** De witspeler van GESS had de mogelijkheid om de partij te beslissen door middel van het fraaie **25.Pf5! een paardoffer**. Na **25...gxf5 26.gxf6, Tf7 27.Dg5+, Kh8 28.Dg7+!** een **schijnoffer van de dame 28...Txg7 29.fxg7+, Kxg7 30.Txd6** zou wit een kwaliteit vóór blijven. De combinatie bleef echter onopgemerkt. Zwart trok de partij alsnog naar zich toe en bezorgde Blerick 3 het beslissende wedstrijd-punt.